

1. ZÁKLADNÍ INFORMACE O STATISTICKÉ ÚLOZE

Název statistické úlohy:	Nepřímá veřejná (daňová) podpora VaV
Technika zpracování:	Využití administrativních údajů
Periodicita:	Roční
Zdroj dat:	Daňová přiznání právnických osob
Statistická jednotka:	Všechny právnické osoby provádějící VaV na území ČR, které uplatnily odečet výdajů na VaV od základu daně.
Předmět statistické úlohy:	Nepřímá veřejná (daňová) podpora projektů VaV prováděných právnickými osobami na území České republiky
Základní ukazatele:	<p>A) Počet podniků s nepřímou veřejnou (daňovou) podporou VaV</p> <p>B) Objem uplatněných odečtených výdajů spojených s realizací projektů VaV</p> <p>C) Výše nepřímé veřejné podpory VaV</p>
Používaná třídění:	<p>Zjišťované ukazatele VaV a jejich charakteristiky jsou sledovány podle:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vlastnictví podniku – velikostních skupin podniků (velmi malé, malé, střední, velké) – převažující ekonomické činnosti (klasifikace CZ-NACE) – krajského členění (klasifikace CZ-NUTS 3), případně i v členění podle okresů (CZ-NUTS 4)
Časová řada:	<p>Roky 2005, 2006 – agregované údaje</p> <p>Roky 2007 až 2014 – podrobné údaje</p>
Mezinárodní srovnání	<p>Údaje získané ze statistiky nepřímé veřejné podpory VaV lze mezinárodně srovnávat, neboť statistika respektuje metodické principy OECD uvedené ve Frascati manuálu (OECD, 2015).</p> <p>Blíže viz: http://www.oecd.org/innovation/rd-tax-stats.htm</p>

2. METODIKA ÚLOHY A DEFINICE UKAZATELŮ

2.1 Legislativní vymezení daňových odpočtů na výzkum a vývoj v ČR

2.1.1 Základní legislativa daňových odpočtů na výzkum a vývoj

V České republice je nepřímá veřejná podpora výzkumu a vývoje (dále jen VaV) poskytována **od roku 2005**, a to ve formě **odpočtu odčitatelných položek od základu daně z příjmů**. Podmínky k získání nepřímé veřejné podpory jsou stanoveny v § 34 odst. 4 a 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Na základě tohoto ustanovení si mohou daňoví poplatníci provádějící VaV odečíst od základu daně až 100 %¹ výdajů na VaV, které vynaložili během zdaňovacího období na realizaci **projektů VaV**². Odpočet uznatelných výdajů na VaV od daňového základu může subjekt uplatnit pouze v případě, nezískal-li na daný projekt VaV přímou veřejnou podporu VaV. Nerozhoduje, zda se jedná o základní výzkum, aplikovaných výzkum nebo experimentální vývoj.

Podmínky a postup pro uplatnění nepřímé (daňové) podpory VaV jsou stanoveny podrobněji v **pokynu D 288** Ministerstva financí České republiky z roku 2005³, který byl v roce 2014 aktualizován⁴. Tento pokyn se zabývá především definicí VaV, včetně demonstrativního výčtu aktivit, které lze za VaV považovat a které nikoli, vymezením výdajů vynaložených při realizaci VaV nebo postupem v případě, kdy poplatník čerpá podporu z veřejných zdrojů. Je ovšem třeba zdůraznit, že metodické pokyny Ministerstva financí ČR nejsou obecně závaznými právními předpisy.

2.1.2 Vymezení výzkumu a vývoje v ČR pro účely daňové podpory

Základní vymezení VaV vychází z § 2 odst. 1 zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje, kde se VaV obecně rozumí systematická tvůrčí práce konaná za účelem získání nových znalostí nebo jejich využití. **Základním kritériem** pro odlišení VaV od ostatních (příbuzných) činností je **přítomnost ocenitelného prvku novosti** a vyjasnění výzkumné nebo technické nejistoty. VaV se dále rozlišuje na následující kategorie:

- **výzkum** – systematická tvůrčí práce rozšiřující poznání, včetně poznání člověka, kultury nebo společnosti, metodami umožňujícími potvrzení, doplnění či vyvrácení získaných poznatků, prováděná jako:
  - a) **základní výzkum** – experimentální nebo teoretické práce prováděné s cílem získat znalosti o základech či podstatě pozorovaných jevů, vysvětlení jejich příčin a možných dopadů při využití získaných poznatků;
  - b) **aplikovaný výzkum** – experimentální nebo teoretické práce prováděné s cílem získání nových poznatků zaměřených na budoucí využití v praxi;
    - **průmyslový výzkum** – část aplikovaného výzkumu, jehož výsledky se prostřednictvím vývoje využívají v nových výrobcích, technologiích a službách, které jsou určeny k podnikání podle zvláštního právního předpisu.
- **vývoj** – systematické tvůrčí využití poznatků výzkumu nebo jiných námětů k produkci nových nebo zlepšených materiálů, výrobků nebo zařízení anebo k zavedení nových či zlepšených technologií, systémů a služeb, včetně pořízení a ověření prototypů, poloprovozních nebo předváděcích zařízení.

¹ V případě přírůstků výdajů vynaložených na VaV mezi následujícími zdaňovacími obdobími nebo obdobími, za které se podává daňové priznání, až ve výši 110 %.

² Projektem VaV se dle výše uvedeného pokynu rozumí písemný dokument, ve kterém poplatník před zahájením řešení projektu vymezí svou činnost ve VaV. Tento dokument by měl obsahovat zejména základní identifikační údaje o poplatníkovi; cíle a dobu řešení projektu; předpokládané výdaje na řešení projektu; jména a příjmení osob, které budou odborně zajišťovat řešení projektu; způsob kontroly a hodnocení postupu řešení projektu a dosažených výsledků; datum, místo, jméno a příjmení oprávněné osoby, která projekt schválila před zahájením jeho řešení.

³ Finanční zpravodaj číslo 10/2005, část 1 ze dne 13. 10. 2005, bod č. 45, <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/financni-zpravodaj/2005/financni-zpravodaj-cislo-102005-cast-1-1602>

⁴ Finanční zpravodaj číslo 4/2014, bod č. 91, <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/financni-zpravodaj/2014/financni-zpravodaj-cislo-42014-19704>

Tato definice a vymezení základních kategorií VaV je v zásadě **v souladu** s široce užívanými mezinárodními definicemi odvozenými od tzv. Frascati manuálu (OECD, Paris, 2015 – kapitola č.1)⁵. Podrobné vymezení VaV, používané ČSÚ v Ročním šetření o výzkumu a vývoji (VTR) je uvedeno v publikaci: „**Ukazatele výzkumu a vývoje**“⁶ nebo na stránkách ČSÚ⁷.

Mezi aktivity, které **lze zahrnout** pro účely odpočtu výdajů na VaV od základu daně z příjmů patří zejména výzkum a následný vývoj nových, zlepšených nebo zdokonalených výrobků, materiálů, služeb, technologií a využívaných výrobních postupů a metod včetně projektování nových nebo zdokonalených zařízení nebo technologií, a to prováděný prostřednictvím celé řady činností specifikovaných ve výše uvedeném pokynu D 288⁸.

Mezi činnostmi, které dle tohoto pokynu naopak **nelze** mezi VaV zahrnout patří zejména:

- **vzdělávání a výcvik pracovníků** na univerzitách a institucích pro vyšší a pomaturitní vzdělávání;
- **příbuzné vědeckotechnické činnosti**, kterými jsou zejména informační služby jako shromažďování, kódování, klasifikace, zaznamenávání, rozšiřování, překládání, analyzování, vyhodnocování prováděné vědeckotechnickými pracovníky, bibliografickou, informační, poradenskou či patentovou službou nebo vědeckou konferencí, sběr údajů či pozorování rutinního charakteru, jakož i zpracování těchto údajů, například geologický, meteorologický průzkum, astronomická pozorování, sčítání lidu, průzkum trhu, udržování národních standardů, kalibraci a analýzu materiálů, výrobků, procesů, půd, ovzduší – *výjimkou jsou činnosti prováděné výlučně pro účely projektu;*
- **běžné použití lékařských znalostí**, veškerou lékařskou péči, studie proveditelnosti, rutinní zkoumání a používání lékařských znalostí – *výjimkou jsou činnosti prováděné výlučně pro účely projektu;*
- **administrativní a právní úkony spojené s patentovou a licenční činností;**
- **studie záměrů politiky** či podnikatelské činnosti, udržování národních standardů, kalibrace druhotných standardů – *výjimkou jsou činnosti prováděné výlučně pro účely projektu;*
- **standardní vývoj softwaru** a počítačová údržba, kterými jsou zejména implementace (ladění a úpravy) existujícího systému v podmínkách zákazníka, přidání uživatelské funkčnosti k aplikačním programům, řešení technických problémů, údržba softwaru, podpora nebo úprava existujících systémů, předvádění nebo překlady počítačových jazyků, příprava uživatelské dokumentace;
- **činnosti inovačního charakteru**, které **nezahrnují ocenitelný prvek novosti**, zejména výzkum trhu, nastartování výroby využitelné pro všechny průmyslové situace, vybavení nástroji, úprava návrhu pro výrobní proces, získání technologie (hmotné i nehmotné), provozní inženýrství, marketing nových nebo zdokonalených výrobků, výroba ukázkových modelů, provádění zkoušek pro uživatele, průmyslová výroba, předvýrobní příprava, distribuce zboží a služeb a příbuzné technické služby v rámci činností inovačního charakteru.

⁵ Frascati manuál je základní mezinárodní dokument používaný ve statistikách VaV. Více viz:

www.oecd.org/sti/frascaticmanual

⁶ <https://www.czso.cz/csu/czso/ukazatele-vyzkumu-a-vyvoje-za-rok-2014>

⁷ https://www.czso.cz/csu/czso/statistika_vyzkumu_a_vyvoje

⁸ V tomto pokynu jsou však uváděny i činnosti, které normálně nespádají do VaV z hlediska jeho statistického zachycení v ročním šetření o výzkumu a vývoji – VTR 5-01. Jde například o patentové a licenční práce, studie záměrů politiky národní, regionální nebo místní a podnikatelské záměry podniků, i když jsou podle tohoto pokynu tyto činnosti lze zahrnout pouze v případě, jde-li o úpravu stávajících nebo vytváření nových metodik s ocenitelným prvkem novosti.

2.1.3 Uznatelné výdaje na realizaci projektů VaV

Za výdaje vynaložené na realizaci projektů VaV pro daňovou podporu VaV dle výše uvedeného pokynu D 288 **lze považovat**:

- **osobní náklady** osob podílejících se na sledovaném projektu (zaměstnanci VaV)⁹ a jim odpovídající náklady na povinné zákonné odvody – pojistné na zdravotní pojištění a sociální zabezpečení placené zaměstnavatelem. Do osobních nákladů lze započítat zejména:
  - příslušnou část mezd nebo platů zaměstnanců, odpovídající jejich úvazku na řešení projektu nebo se na projektu podílejících,
  - odměny poskytované na základě dohody o pracovní činnosti, dohody o provedení práce nebo obdobné dohody podle zahraničních právních předpisů, uzavřených v přímé souvislosti s řešením projektu;
- **odpisy** (nebo jejich část) hmotného movitého majetku a nehmotného majetku (s výjimkou odpisů nehmotných výsledků výzkumu a vývoje pořízených od jiných osob), používaného v přímé souvislosti s řešením projektu;
- a další **provozní (běžné) náklady**, vzniklé v přímé souvislosti s řešením projektu. Jde například o výdaje na:
  - materiál, zásoby a drobný hmotný a nehmotný majetek,
  - služby jako je elektrická energie, teplo, plyn, telekomunikační poplatky, vodné a stočné,
  - cestovní náhrady vzniklé v přímé souvislosti s řešením projektu¹⁰ a
  - výdaje na certifikaci výsledků VaV¹¹ (do roku 2013).

Od 1. ledna 2014 nové znění pokynu rozšiřuje skupinu uplatnitelných výdajů i na **služby a nehmotné výsledky výzkumu a vývoje** pořízené od veřejných vysokých škol, veřejných výzkumných organizací a ostatních výzkumných organizací, které splňují definiční znaky v § 2 odst. 2 písm. d) zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací¹² a souvisí s realizací projektu VaV. Za finanční zdaňovací období do roku 2013 si podniky mohly odečíst jen výdaje na VaV, který prováděly samy. Dalším rozšířením uplatnitelných výdajů je také možnost zahrnout do odpočtu **úplatu finančního leasingu hmotného movitého majetku**, která souvisí s realizací projektu VaV.

Výše uvedené výdaje **musí být vedeny** oddělenou evidencí v členění na jednotlivé projekty a jednotlivé účetní případy. Tato evidence musí splňovat požadavek přehlednosti a prokazatelnosti oprávněnosti použití ustanovení § 34 odst. 4 a 5 zákona s tím, že důkazní břemeno je na poplatníkovi.

Za výdaje vynaložené na realizaci projektů VaV pro daňovou podporu VaV dle výše uvedeného pokynu D 288 **nelze považovat** náklady na:

- **administrativu a ostatní podpůrné činnosti**, zejména činnost centrálních oddělení poplatníka, např. činnost oddělení finančních a personálních, manažerské činnosti, přeprava, skladování, úklid, opravy, údržba a bezpečnost – tyto výdaje nejsou považovány za výdaje vynaložené na VaV, jehož ústředním kritériem je vznik ocenitelného prvku novosti;
- **nehmotné výsledky VaV** pořízené od jiných osob, které se posuzují jako nehmotný majetek ve smyslu § 32a zákona o daních z příjmu¹³;

⁹ Zaměstnané osoby pracující ve výzkumu a vývoji (dále jen zaměstnanci VaV) jsou nejen výzkumní pracovníci, kteří provádějí přímo VaV, ale také pomocní, techničtí, odborní, administrativní a jiní pracovníci pracující na pracovištích VaV v jednotlivých subjektech, kde se provádí VaV. Podrobnější vymezení zaměstnanců VaV je uvedeno ve výše zmíněném Frascati manuálu nebo v publikaci: Ukazatele výzkumu a vývoje.

¹⁰ Nezahrnuje cestovní náhrady vyplacené v souvislosti s cestami na vědecké konference a podobná sympozia.

¹¹ Tyto výdaje nejsou zahrnuty mezi výdaje VaV uváděnými ve Frascati manuálu.

¹² Veřejná výzkumná instituce je právnickou osobou, jejímž hlavním předmětem činnosti je výzkum, včetně zajišťování infrastruktury výzkumu, vymezený zákonem o podpoře výzkumu, vývoje a inovací¹). Veřejná výzkumná instituce svou hlavní činností zajišťuje výzkum podporovaný zejména z veřejných prostředků v souladu s podmínkami pro poskytování veřejné podpory stanovenými právem Evropských společenství.

¹³ Od 1. 1. 2014 se to nevztahuje na nákup nehmotných výsledků VaV od výzkumných organizací.

- **služby**, včetně nákladu na činnosti VaV, pokud je poplatník sám neprovádí při realizaci projektu VaV (například testování léku, výroba či ověřování prototypu), nákladu na nájemné, konzultace, poradenství, nákladu na externí vzdělávání, účast na konferencích, cestovného spojeného s účastí na konferencích apod.;
- **na certifikaci (od roku 2014)** výsledků dosažených prostřednictvím VaV, tj. získání potřebných certifikátů, provedení akreditovaných zkoušek vydávaných oprávněnými pracovišti nebo získání oprávnění k provozu od oprávněných institucí a úřadů (například homologace vozidla, dále také odborné posouzení výsledku, popř. zajištění jeho právní ochrany).

Výše uvedenou daňovou (nepřímou) podporu VaV **nelze dále uplatnit** na projekty, na něž byla alespoň z části poskytnuta **přímá finanční podpora z veřejných zdrojů**¹⁴.

Daňovou podporu VaV nelze využít ani v případě, kdy podnik v daném daňovém období vykáže ztrátu a tím pádem nemá v daném roce daňovou povinnost. V této situaci si **lze přenést** možnost snížení daňové povinnosti **do následujících tří let**, ale pouze za předpokladu, že se odpočet objeví v daňovém přiznání období, ve kterém VaV projekt probíhal. Zpětné uplatnění není možné.

2.2 Statistika nepřímé veřejné podpory VaV

2.2.1 Sledování statistiky nepřímé veřejné podpory VaV v ČR

Nepřímou veřejnou podporu VaV sleduje **statistika nepřímé veřejné (daňové) podpory VaV** (angl. zkratka **GTARD – Government Tax Relief for R&D Expenditures**). Metodika sběru dat je nově uvedena v kapitole č. 13 Frascati manuálu (OECD, 2015). Jedná se tedy o relativně novou statistiku, která doplňuje přímou veřejnou podporu VaV sledovanou pomocí statistiky státních rozpočtových výdajů na VaV.

ČSÚ zpracoval poprvé statistiku nepřímé veřejné (někdy nazývané i daňové) podpory VaV v roce 2012, a to za referenční roky 2007 až 2011. Od tohoto data jsou k dispozici podrobné údaje provázané s informacemi z Registru ekonomických subjektů (RES). Starší data z let 2005 a 2006 jsou k dispozici pouze v hrubé agregované podobě, která neumožňuje podrobnější členění na úrovni podniku. Administrativním zdrojem dat využívaným ve statistice nepřímé podpory VaV jsou daňová přiznání právnických osob.

ČSÚ publikuje data v různých členěních, především podle vlastnictví podniku, velikosti podniku (podle počtu zaměstnanců), podle převažující ekonomické činnosti (CZ-NACE), podle krajů (klasifikace CZ-NUTS) a podle kategorizované výše podpory. Podrobné vymezení je v části 2.2.3.

2.2.2 Sledované ukazatele v rámci statistiky nepřímé podpory VaV

ČSÚ sleduje v rámci statistiky nepřímé veřejné podpory VaV tři hlavní ukazatele:

- Počet podniků využívajících nepřímé veřejné podpory VaV**, tj. počet právnických osob, jež v daném roce využily v rámci svého daňového přiznání daňového odpočtu výdajů na VaV podle § 34 odst. 4 a 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.
- Uplatněné odečty výdajů na VaV od základu daně z příjmu** (daňové odpočty na VaV), tj. objemy výdajů na VaV, které právnické osoby ve sledovaném roce uplatnily v rámci svých daňových přiznání pro snížení daňového základu podle § 34 odst. 4 a 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.
- Daňová podpora VaV, tj. výše nepřímé veřejné podpory VaV** stanovená podle sazby daně z příjmu právnických osob.

¹⁴ Za veřejné zdroje jsou pro účely zákona považovány dotace ze státního rozpočtu, rozpočtů obcí a krajů, státních fondů či krajských rozpočtů, státních fondů a prostředky (granty) přidělené podle zákona o podpoře výzkumu a vývoje (č. 130/2002 Sb.), granty Evropských společenství a dotace, příspěvky a podpory z veřejných rozpočtů a jiných peněžních fondů cizího státu.

Nepřímá veřejná (daňová) podpora VaV je určena podle následujícího vzorce:

$$\text{Nepřímá veřejná (daňová) podpora VaV} = \text{uplatněný odečet výdajů na VaV od základu daně z příjmu} * \text{sazba daně z příjmu}$$

Uplatněný odečet výdajů na VaV může dosáhnout až 100 % celkových nákladů na VaV činnost¹⁵. V roce podání daňového přiznání lze uplatnit část nákladů na VaV. Další část lze postupně odečítat v navazujících třech letech. Tímto způsobem lze zpětně uplatnit náklady na VaV, jež byly vydány v předcházejících třech letech. Daňová sazba pro právnické osoby v roce 2005 činila 26 %. Následoval postupný pokles této sazby až na hodnotu 19 % v roce 2010, jež přetrvávala do současnosti.

TAB 1: Vývoj sazby daně z příjmu právnických osob mezi lety 2005 a 2014

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010 – 2014
Sazba daně	26%	24%	24%	21%	20%	19%

Uznatelné výdaje na VaV lze prakticky odečíst od základu daně dvakrát, nejprve účetně, podruhé daňově, kdy jsou využity ke snížení daňového základu profitabilní firmy, čímž jsou získány nepřímé prostředky k financování výzkumu a vývoje.

Granty a dotační stimuly jsou naopak prostředky přímé podpory a firmy s jejich pomocí přímo získávají částečné profinancování svých projektů.

Podniky, které vyvíjí nebo významně zdokonalují své produkty, technologické a výrobní postupy nebo interní procesy, mohou tato zdokonalení evidovat jako projekty VaV a jejich náklady mohou zahrnout do daňových odpočtů. Platí to pro interní činnost. Od roku 2014 lze zahrnout i zákaznická řešení.

Podrobněji viz informace uvedené výše v kapitole 2.1.3 Uznatelné výdaje na realizaci projektů VaV.

Vzhledem k tomu, že od roku 2010 je sazba daně z příjmu právnických osob 19 procent, mohou soukromé podniky prostřednictvím této daňové úlevy z každého milionu uznatelných výdajů na projekty VaV uspořit 190 000 korun – od roku 2014 lze uplatnit i více v závislosti na meziročním přírůstku odečtených výdajů na VaV.¹⁶ Uspořené prostředky mohou vkládat do dalších podobných projektů, čímž mohou financovat svůj rozvoj a růst. Tento růstový dopad je hlavním motivem daňových odpočtů výdajů na VaV na celém světě.

Příjemcem nepřímé veřejné podpory VaV je daňový poplatník, tzn. právnická osoba vymezená jako finanční nebo nefinanční podnik dle Systému národních účtů 2010 v modifikované podobě užívané v ročním šetření ČSÚ o výzkumu a vývoji (VTR 5-01).

Český statistický úřad publikuje údaje v podrobném členění v souladu s metodikou OECD pouze za právnické osoby (nefinanční a finanční podniky) podnikatelského sektoru.

Za fyzické osoby – podnikatele – nejsou podrobné údaje z daňových přiznání v současnosti dostupné. V roce 2014 podnikatelé (fyzické osoby) odečetli výdaje na VaV v objemu 21 mil. Kč a získali tak nepřímou veřejnou podporu VaV ve výši 4 mil. Kč.

¹⁵ V souladu s §34 odst. 4 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů je možné od základu daně odečíst 100 % již jednou daňově uznatelných výdajů na VaV. V souvislosti se změnou zákona o daních z příjmů má nově (od roku 2014) poplatník možnost navíc uplatnit 110 % z meziročního přírůstku výdajů na výzkum a vývoj.

¹⁶ Výše uvedená částka zároveň představuje ztrátu pro státní rozpočet.

TAB 2: Souhrnný přehled údajů o nepřímé veřejné podpoře VaV

Rok	Počet právnických osob		Odčitatelná položka		Daňová sazba	Nepřímá podpora VaV	
	CELKEM	Podnikatelský sektor	CELKEM	Podnikatelský sektor		CELKEM	Podnikatelský sektor
2005	454	-	3 151	-	26%	819	-
2006	553	-	4 149	-	24%	996	-
2007	583	572	5 045	5 038	24%	1 211	1 209
2008	608	598	4 871	4 867	21%	1 023	1 022
2009	641	634	5 263	5 261	20%	1 053	1 052
2010	739	719	6 952	6 948	19%	1 321	1 320
2011	892	865	9 722	9 717	19%	1 847	1 846
2012	1 057	1 027	10 468	10 460	19%	1 989	1 987
2013	1 146	1 127	12 132	12 127	19%	2 305	2 304
2014	1 284	1 271	11 979	11 954	19%	2 276	2 271

Zdroj dat: ČSÚ podle administrativních dat GFR

2.2.3 Třídění a dostupné charakteristiky ukazatelů statistiky nepřímé veřejné podpory VaV

Na základě dostupných dat z Registru ekonomických subjektů (RES) a dalších administrativních nebo datových zdrojů soukromých podniků, jež v sledovaném roce využily daňovou podporu VaV, jsou všechny ukazatele statistiky daňové podpory VaV dostupné v následujících tříděních a jejich kombinacích:

- Podle vlastnictví (soukromé domácí /národní/ podniky a podniky pod zahraniční kontrolou)
  - Národní soukromé podniky (S.11002 + S.12X02) zahrnující všechny nefinanční podniky, finanční instituce a kvazikorporace, které jsou uznány za nezávislé právnické osoby a jsou tržními výrobci nebo poskytovateli služeb, jež nejsou pod kontrolou vládních nebo nerezidentských institucionálních jednotek.
  - Podniky pod zahraniční kontrolou (S.11003 + S.12X03) zahrnující všechny podniky, finanční instituce a kvazikorporace, které jsou ovládány nerezidentskými (zahraničními) jednotkami (zahraniční afilace). Nejčastěji jde o dceřiné společnosti nerezidentských (zahraničních) mateřských korporací.
- Podle velikosti – velmi malé podniky, malé podniky, střední podniky a velké podniky – definované podle počtu zaměstnanců
- Podle převažující ekonomické činnosti (členění podle klasifikace CZ-NACE)
- Podle sídla (regionální členění na úrovni krajů a okresů podle klasifikace NUTS)

Upozornění: Při interpretaci údajů podle převažující ekonomické činnosti sledovaných podniků je nutno brát v potaz skutečnost, že jde o převažující činnost sledovaných subjektů, která se stanovuje na základě ekonomické činnosti, která největší měrou přispívá k přidané hodnotě jednotky. Z tohoto důvodu se v některých případech může převažující ekonomická činnost sledovaných subjektů lišit od charakteru nebo činnosti samotného prováděného VaV.

Poznámka: Všechna výše uvedená třídění jsou k dispozici ve vzájemné kombinaci. Je ale třeba upozornit, že údaje o nepřímé veřejné podpoře VaV nelze publikovat za všechna možná třídění, a to především z důvodu ochrany individuálních údajů. ČSÚ je schopný poskytnout svým uživatelům i další třídění sledovaných ukazatelů než výše uvedená, a to především na základě údajů dostupných v Registru ekonomických subjektů (např. právní forma, velikost subjektu atd.), ale i charakteristik získaných z jiných administrativních (IS VaVal, patentová databáze) nebo interních datových zdrojů (VTR 5-01, SBS atd.).

2.3 Doplnující informace z dalších datových zdrojů

Statistika nepřímé veřejné podpory VaV je v této publikaci za účelem poskytnutí ucelenějšího obrazu o financování výzkumné a vývojové činnosti na území České republiky doplněna informacemi z dalších datových zdrojů, a to především údaji o přímé veřejné (domácí i zahraniční) podpoře VaV a celkových výdajích na VaV z Ročního šetření výzkumu a vývoje VTR 5-01 prováděného ČSÚ. Přímou veřejnou podporu VaV sleduje z pohledu poskytovatelů podpory také statistika státních rozpočtových výdajů na VaV. V tabulkové příloze jsou pro ucelený pohled (přímá domácí a přímá zahraniční veřejná podpora) použita data ze šetření VTR.

2.3.1 Roční výkaz o výzkumu a vývoji (VTR 5-01)

Prostřednictvím Ročního výkazu o výzkumu a vývoji (VTR 5-01) zjišťuje ČSÚ podrobné údaje o stavu lidských a finančních zdrojů ve všech subjektech **podnikatelského**, vládního, vysokoškolského a soukromého neziskového sektoru provádějících VaV jako svoji hlavní či vedlejší ekonomickou činnost na území České republiky. Mezi základní charakteristiky zjišťované v tomto šetření patří počet zaměstnanců VaV podle pracovní činnosti, vzdělání, pohlaví, věku či národnosti a **výše výdajů za provedený VaV** podle druhu výdajů a zdrojů jejich **financování**.

Sběr údajů o lidských a peněžních vstupech určených pro VaV aktivity, respektive zabezpečení těchto ukazatelů, je na základě Prováděcího nařízení Komise (EU) č. 995/2012 o tvorbě a rozvoji statistiky Společenství v oblasti vědy a techniky **povinné** pro všechny státy EU. Sběr těchto údajů probíhá podle mezinárodních standardů a doporučení uvedených ve Frascati manuálu (OECD 2015), který slouží jako hlavní příručka pro harmonizovaný sběr ukazatelů v oblasti VaV používaná nejen v zemích EU a OECD, ale na celém světě.

Mezi základní charakteristiky sledované v oblasti statistiky celkových výdajů na VaV, ale i výdajů uskutečněných v jednotlivých sektorech a pracovištích VaV, patří *původ finančních zdrojů* určených na provádění VaV. ČSÚ dle doporučení uvedených ve Frascati manuálu rozlišuje v případě podnikatelského sektoru v rámci výkazu VTR 5-01 následující hlavní zdroje financování jejich VaV činnosti:

- **podnikatelské (soukromé) zdroje**, které tvoří především interní zdroje vzniklé z podnikatelské činnosti sledovaných podniků určené na u nich prováděný VaV a dále příjmy z prodeje služeb VaV prováděného na zakázku pro jiný podnik a dále získané příspěvky a subvence (finanční transfer) na prováděný VaV od podniků nejčastěji působících v rámci stejné podnikové skupiny.
- **veřejné zdroje z ČR**, které tvoří veškeré finanční prostředky (běžné i kapitálové) ze státního rozpočtu ČR, rozpočtů krajů a měst poskytnuté jako institucionální nebo účelová podpora za provedený VaV ve sledovaném roce na území ČR. V posledních 7 letech mohly soukromé podniky využít pro svůj VaV veřejnou podporu z národního programu TIP, který vyhlásilo Ministerstvo průmyslu a obchodu v roce 2009. Program TIP je zaměřený na nové materiály a výrobky, nové progresivní technologie a nové informační a řídicí systémy. Podniky mohly také využít některý z programů vyhlášených Technologickou agenturou ČR (např. ALFA, Centra kompetence) nebo MŠMT (např. EUREKA) atd.

Poznámka: Do veřejných zdrojů z ČR není zahrnuta **nepřímá (daňová) podpora VaV** prováděného v podnikatelském sektoru.

Upozornění: Údaje o financování VaV z veřejných zdrojů z ČR zjištěné v rámci šetření VTR 5-01 se z metodických důvodů **nemohou zcela shodovat** s údaji o financování VaV ze státního rozpočtu ČR získanými z administrativních zdrojů například v rámci statistiky státních rozpočtových výdajů na výzkum a vývoj (anglický název: *Government Budget Appropriations for Research and Development – GBARD*).

- **veřejné zahraniční zdroje** zahrnující především příjmy ze strukturálních fondů EU použité na financování prováděného VaV ve sledovaných subjektech prostřednictvím jednotlivých operačních programů (především OP VaVpl a OP PI), ostatní zdroje z rozpočtu EU (jde především o výzkumné rámcové programy) a zdroje z mezinárodních, vládních a veřejných organizací mimo EU (CERN, ILL, ESA, NATO, OECD, OSN, WHO, Norské fondy/EHP aj.).

Poznámka: Do veřejných zahraničních zdrojů jsou započítány i případné zúčtované prostředky z předfinancování těchto projektů. K předfinancování, ať už ze státního rozpočtu ČR nebo z vlastních zdrojů či úvěrů sledovaných zpravodajských jednotek, dochází zejména v případě prostředků příslibených z rozpočtu EU, ať už v rámci jednotlivých operačních programů financovaných ze strukturálních fondů nebo rámcových či jiných výzkumných programů EU určených na podporu VaV prováděného v ČR.

Při porovnávání dat o nepřímé veřejné podpoře VaV a údajů ze šetření o výzkumu a vývoji (VTR) je nutné si uvědomit několik důležitých skutečností. Za prvé, ne všechny podniky, které odečetly výdaje na VaV od daňového základu v daném roce, byly obeslány výkazem VTR. Jednalo se o ty podniky, které prvně požádaly o daňový odečet výdajů na VaV a vzhledem k ročnímu časovému rozdílu v získání administrativních dat nemohly být zařazeny do šetření VTR. Za druhé, od roku 2014 mohou právnické osoby odečíst i služby a nehmotné výsledky VaV pořízené od výzkumných organizací. Z těchto důvodů publikujeme při srovnání údajů daňové podpory VaV a šetření VTR pouze podíl soukromých podniků, které prováděly VaV dle VTR a uplatnily odečet výdajů na VaV, tedy čerpaly nepřímou podporu VaV.

Podrobnější informace jsou dostupné na webových stránkách statistiky

https://www.czso.cz/csu/czso/statistika_vyzkumu_a_vyvoje

2.3.2 Statistika přímé veřejné podpory VaV (GBARD)

Kromě výše uvedeného šetření o VaV jsou veřejné výdaje na VaV sledovány prostřednictvím statistiky **přímé veřejné podpory VaV** známé také jako GBARD (státní rozpočtové výdaje na VaV) z **pohledu poskytovatelů veřejné podpory**. Jedná se tedy o odlišný přístup než v případě šetření VTR 5-01, kde jsou veřejné výdaje sledovány z pohledu příjemců (pracovišť provádějících VaV). Zdrojem dat pro statistiku přímé veřejné podpory VaV jsou administrativní údaje získané z Informačního systému výzkumu, vývoje a inovací a dále pak dokumenty o státním rozpočtu výzkumu, vývoje a inovací.

Administrativní údaje z Informačního systému výzkumu, vývoje¹⁷ a inovací umožňují v návaznosti na Registr ekonomických subjektů (RES) sledovat přímou veřejnou podporu VaV u podniků ve stejném členění jako v případě nepřímé veřejné podpory. Kromě výše zmíněných členění (viz část 2.2.3) je možné členit přímou veřejnou podporu VaV i podle programů vyhlášených poskytovateli.

Podrobnější informace jsou dostupné na webových stránkách statistiky

<https://www.czso.cz/csu/czso/statni-rozpocetove-vydaje-na-vyzkum-a-vyvoj>

Na uvedených stránkách jsou publikovány i podrobné údaje o přímé veřejné podpoře VaV v podnikatelském sektoru.

¹⁷ <http://www.isvav.cz/>

Poznámky k údajům v tabulkách a grafech

- 0 = nula se používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky
- - = údaj není k dispozici (nespolehlivý, jev se nevyskytoval, ukazatel se nezjišťoval, individuální údaj)
- x = ležatý křížek na místě čísla značí, že zápis není možný z logických důvodů
- Výpočty v tabulkách jsou prováděny **z nezaokrouhlených údajů**.
- Uvedené úhrny (součty a mezisoučty) nemusí odpovídat součtu dílčích hodnot z důvodu **zaokrouhlování**.

Seznam použitých zkratk

ALFA	Program na podporu aplikovaného VaV vyhlášený TA ČR
CZ-NACE	Statistická klasifikace ekonomických činností (národní verze)
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
EUREKA	Program MŠMT na podporu účasti českých výzkumných institucí na koordinaci evropského výzkumu
GAMA	Program aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací vyhlášený TA ČR
GTARD	Nepřímá veřejná podpora VaV
GBARD	Státní rozpočtové výdaje a dotace na VaV
GFR	Generální finanční ředitelství
Kč	Koruna česká
mil.	Milión/y
mld.	Miliarda/miliardy
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NUTS	Klasifikaci územních statistických jednotek
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
Pozn.	Poznámka
RES	Registr ekonomických subjektů
SBS	Strukturální podnikové statistiky
TA ČR	Technologická agentura ČR
TIP	Resortní program VaV vyhlášený MPO
VaV	Výzkum a vývoj
VaVal	Výzkum, vývoj a inovace
VTR 5-01	Roční výkaz o výzkumu a vývoji